

Til: Birgitte Stoklund Larsen og Ulla Morre Bidstrup

Forfatter: Folkekirken i tal, KBJs og KML

Dato:

23-04-2024

Dokumenttype: Notat

Præsters ansættelsestid i første stilling

Indhold

1. Overblik og resultater af analysen.....	3
1.1 Overordnede resultater af analysen.....	3
2. Andel præster, der skifter fra første stilling efter 1 år (alle typer stillinger)	4
3. Andel præster, der skifter fra en fast stilling efter 1, 2 og 5 år	4
4. Andel præster, der stadig er i deres første stilling	6
5. Om gennemsnit.....	6
6. Præster med korte karrierer – hvor kom de 1,4 år fra?	7

1. Overblik og resultater af analysen

Anledningen til opgørelsen her er det tal, som fejlagtigt blev gengivet på kirke.dk (150324 [Nye præster forlader deres første embede efter halvandet år | Kirke.dk](#)), hvor den gennemsnitlige ansættelsestid for præster blev angivet som 1,4 år. Tallet bygger på en fejltolkning af et notat, som Folkekirken i tal har udarbejdet til biskoppernes præstemangelsudvalg i 2023. Notatet var ikke beregnet til offentliggørelse, da redegørelsen var af teknisk karakter og ikke sigtede mod at beregne gennemsnitlig ansættelsestid i præsters første embede (se afsnit 6 for detaljer).

Folkekirken i tal har i efteråret 2022 undersøgt præstestanden i en spørgeskemaundersøgelse, som vi sendte ud til halvdelen af folkekirkenes præster (1102 i alt). Heraf svarede 552, hvilket giver en fin svarprocent på 50 %. Undersøgelsen er vurderet til at være repræsentativ, hvad angår alder og køn. Tallene i analysen er altså baseret på ca. en fjerdedel af alle folkekirkenes præster.

Det er dog vigtigt at understrege, at vi kun har spurgt de personer, der stadig er præster i dag. Vi kan derfor ikke sige noget om de personer, der helt skifter branche efter at have arbejdet som præst.

1.1 Overordnede resultater af analysen

- Tallet i artiklen på kirke.dk (stillingsskift efter 1,4 år i første stilling) beror på en **fejllæsning** af vores notat om præsters mobilitet og karrieremønstre, udarbejdet til biskoppernes præstemangelsudvalg.
- Stoppet efter 1 år i første stilling, samlet for **alle** stillinger (vikariater, midlertidige ansættelser, overenskomstansatte og tjenestemænd): her ser vi en forskel på andelen af præster, som er stoppet efter 1 år i første stilling på 10 procentpoint: 23 % af præster med mere end 15 års anciennitet stoppede efter 1 år, mens det blandt præster med under 15 års anciennitet var 34 %, som stoppede i den pågældende stilling efter 1 år. Bemærk, at 30 % af præster de seneste 10 år er begyndt som præst i midlertidig stilling, som ofte vil være på under et år.
- Stoppet i første **faste** stilling efter 2 hhv. 5 år: Vi finder en *svag tendens* til, at præster i dag stopper i deres faste stillinger tidligere end de gjorde for 15 år siden, særligt når vi sammenligner mellem præster, som er stoppet i første faste stilling efter 2 og 5 år.
- Stoppet i første **faste** stilling efter 1 år: Vi fandt 6 præster (4 % af gruppen) med under 15 års anciennitet, der var stoppet inden for et år, mens det var 12 præster (5 % af gruppen) med mere end 15 års anciennitet, der stoppede i første faste stilling indenfor 1 år. Tallene er for små til, at vi kan se en reel forskel.
- Andel af præster, som stadig er i deres første stilling: 66% af alle præster med under 5 års anciennitet er stadig i deres første stilling. For præster med 5-10 års anciennitet gælder det for 40% af alle præster. I beregningerne inkluderer vi endda de præster, der startede i en midlertidig stilling.

2. Andel præster, der skifter fra første stilling efter 1 år (alle typer stillinger)

Vi begynder med at se på andelen af præster, som er stoppet efter 1 år i første stilling, samlet for **alle** stillinger (vikariater, midlertidige ansættelser, overenskomstansatte og tjenestemænd). Her ser vi en forskel på andelen af præster, som er stoppet efter 1 år i første stilling på 10 procentpoint: 23 % af præster med mere end 15 års anciennitet stoppede efter 1 år, mens det blandt præster med under 15 års anciennitet var 34 %, som stoppede i den pågældende stilling efter 1 år. Bemærk, at 30 % af præster de seneste 10 år er begyndt som præst i midlertidig stilling, som ofte vil være på under et år.

Alle stillinger (vikariat, midlertidig, overenskomstansat og tjenestemand)	Højst 15 års anciennitet ¹	Over 15 års anciennitet
Andel præster stoppet i første stilling efter 1 år	33% (76 ud af 229 præster)	23% (66 ud af 286 præster)

At stoppe, fordi ens stilling udløber, behøver ikke at være et udtryk for, at man oplever "praksischock", som artiklen på kirke.dk ellers påpeger. Her er det dog vigtigt at huske, at personer der helt stopper som præst ikke er med i vores datasæt, og vi kan i princippet ikke udelukke, at en væsentlig gruppe af nye præster oplever et så stort praksischock, at de helt skifter levevej. Det vil kræve en anden type undersøgelse at indfange denne viden. Projekt "Præstemangel – Analyse af udfordringer og muligheder", som er i gang ved FUV, vil bl.a. interviewe præster, som er stoppet helt i folkekirken efter få år, og give os ny viden om denne gruppe af præster.

For det andet er det misvisende at benytte gennemsnit som mål, når der er personer, der stadig er i deres første stilling. Dette vil blive uddybet i afsnit 5, men hovedpointen er, at et gennemsnit altid vil blive estimeret for lavt.

I det følgende vil vi derfor komme med et bedre mål for, hvor længe præster bliver i deres første stilling, der gør det muligt at sammenligne "nyere" præster med præster, der startede for over 15 år siden.

3. Andel præster, der skifter fra en fast stilling efter 1, 2 og 5 år

I stedet for at se på gennemsnitlængden af præsters første ansættelse, er det mere korrekt at se på andelen af præster, der stopper i deres første faste stilling inden for hhv. 1, 2 eller 5 år. Her er den eneste begrænsning, at vi er nødt til at udelukke personer fra analysen, der endnu ikke har været ansat i hhv. 1, 2 eller 5 år, da de ikke har haft mulighed for at blive i stillingen i alle årene.

Det betyder også, at vi vælger at sætte skellet mellem "nyere" og "ældre" præster til at være 15 år for at få tilstrækkelig mange "nyere" præster til, at tallene bliver valide.²

---

¹ Bemærk at antallet af præster der har "Højst 15 års anciennitet" varierer. Det skyldes, at vi udelukker de personer, der været ansat i kortere tid end hhv. 1, 2 og 5 år, da de ellers ville kunne skævvride resultatet. Dem der har over 15 års anciennitet vil altid have mere end 5 års anciennitet, og der er derfor ingen præster der udelukkes fra denne gruppe.

² Det havde været optimalt at kunne fokusere analysen på præster, der har været i faget i kortere tid, da der kan være sket meget fra 2008 til i dag. For at teste dette, har vi dog også lavet udregningerne med 10 år som grænse i stedet for 15 og det ændrer ikke på de overordnede resultater.

Præsters ansættelsestid i første stilling

Vi begynder med præster, som er stoppet i en fast stilling efter 1 år. Her er der kun 6 ”nyere” præster (med under 15 års anciennitet), der er stoppet inden for et år, mens det gælder for 12 præster med mere end 15 års anciennitet. Det er så få, at man ikke kan bruge det til at sammenligne med, da tallet er for usikkert.

Ser vi på præster, som er stoppet i en fast stilling efter 2 år, gælder det for 16 præster med under 15 års anciennitet (12 % af gruppen), og for 20 præster med mere end 15 års anciennitet (9 % af gruppen). Her er forskellen marginal, og der er igen tale om meget få præster i grupperne, så det er svært at sige noget sikkert om.

Den største forskel opstår, når man ser på, hvor mange der har skiftet stilling inden for 5 år. Her er det 29% af præster med under 15 års anciennitet, der er stoppet i første stilling, men kun 21% blandt præsterne med mere end 15 års anciennitet.

Kun faste stillinger (overenskomst eller tjenestemand)	Højest 15 års anciennitet³	Over 15 års anciennitet
Andel præster stoppet i første stilling efter 1 år	4% (6 ud af 147 præster)	5% (12 ud af 220 præster)
Andel præster stoppet i første stilling efter 2 år	12% (16 ud af 139 præster)	9% (20 ud af 220 præster)
Andel præster stoppet i første stilling efter 5 år	29% (32 ud af 112 præster)	21% (46 ud af 220 præster)
Total	147 præster	220 præster

At der er den forskel, er ikke overraskende, da forskningen generelt viser, at befolkningen oftere skifter jobs. For 5 år siden viste en undersøgelse, at virksomheder betragtede ansættelser på 3-5 år som det optimale ([Rekrutteringsanalysen 2018](#), [Konsulenthuset Ballisager](#)). Tendensen til jobskifte er også stigende i 2010'erne og frem til 2022, hvor næsten en million mennesker skiftede job ([Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering](#)).

Her skal vi selvfølgelig pointere, at vi ikke kan sammenligne direkte med det meste af det danske arbejdsmarked, fordi de fleste faste præstestillinger har en medfølgende tjenestebolig, som betyder at et skift af stilling også betyder et skifte af hverdag for en eventuel præstefamilie. Alligevel er det, i sammenligning med resten af arbejdsmarkedet, værd at holde fast i, at der er rigtig mange præster, der bliver i deres første stilling i mere end 5 år. Det uddyber vi i næste afsnit.

Konklusionen på det ovenstående er, at der er en svag tendens til, at præster i dag stopper i deres stillinger tidligere end de gjorde for 15 år siden.

---

³ Bemærk at antallet af præster der har ”Højest 15 års anciennitet” varierer. Det skyldes, at vi udelukker de personer, der været ansat i kortere tid end hhv. 1, 2 og 5 år, da de ellers ville kunne skævvride resultatet. Dem der har over 15 års anciennitet vil altid have mere end 5 års anciennitet, og der er derfor ingen præster der udelukkes fra denne gruppe.

4. Andel præster, der stadig er i deres første stilling

Som det blev vist ovenfor, er der rigtig mange præster, der stadig er i deres første stilling. Nedenfor viser vi kort, hvor stor en andel af alle præster (både midlertidigt og fastansatte), der stadig er i deres første stilling, fordelt efter, hvornår de blev ansat.

Alle stillinger (vikariat, midlertidig, overenskomstsansat og tjenestemand)	Under 5 års anciennitet	5-10 års anciennitet	10-15 års anciennitet	Over 15 års anciennitet
Andel præster der stadig er i deres første stilling	66% (52 ud af 79 præster)	40% (28 ud af 70 præster)	25% (27 ud af 107 præster)	25% (72 ud af 286 præster)

Her er opsætningen lidt anderledes, da vi ikke ser på "5 år efter", som vi gjorde ovenfor. Hvis en person med 20 års anciennitet stadig er i sin første stilling, har han været 20 år i sin første stilling. Det er altså helt forventeligt, at andelen falder, jo højere anciennitet, der er tale om. Tabellen her skal altså ikke bruges til at sammenligne forskellige "generationer" af præster med hinanden, men til at se, hvor mange præster, der faktisk vælger at blive i deres første stilling – også i flere årtier.

Generelt tegner der sig et billede af, at der er rigtig mange præster, der bliver meget længe i deres første stilling. F.eks. er hele 40% af alle præster med 5-10 års anciennitet er stadig i deres første stilling. Også selvom vi inkluderer de præster, der startede i en midlertidig stilling. Det samme gælder 66% af alle præster med under 5 års anciennitet. Der er altså ikke noget alarmerende i tallene her.

Der skal dog igen tages forbehold for, at undersøgelsen ikke inkluderer de personer, der helt er stoppet som præst.

5. Om gennemsnit

33% af alle præsterne i undersøgelsen er stadig i deres første stilling som præst. Vi ved ikke, hvor længe de har tænkt sig at fortsætte i den stilling, og derfor vil de normalt ikke tælle med i udregningerne af et gennemsnit. Men forestil dig et eksempel, hvor Sofie, Emil og Iben alle har været præst i 2 år.

- Sofie var i sin første stilling et halvt år
- Emil var i sin første stilling halvandet år
- Iben er stadig i sin første stilling.

Hvis vi udelader Iben fra analysen, bliver den gennemsnitlige ansættelseslængde for præsters første stilling 1 år. Hvis vi tager Iben med og siger, at hun indtil videre har været ansat i 2 år, så hun tæller 2 år i udregningen, bliver gennemsnittet 1,33 år.

Problemet er, at Iben måske først skifter stilling om 10 år. I så fald er den korrekte gennemsnitlige ansættelseslængde 4,67 år, hvilket jo er markant højere end vores estimerede gennemsnit på 1 eller 1,33.

Vi kan først udregne et korrekt gennemsnit, når alle præster enten har skiftet stilling eller er stoppet som præst. Indtil da, vil et forsøg på at udregne et gennemsnit altid blive for lavt.

Problemet er mere udtalt jo kortere tid personerne har arbejdet som præst, da flere stadig er i deres første stilling. Selv hvis "nyere" præster opførte sig præcist som ældre præster, ville deres gennemsnitlige ansættelseslængde blive lavere, så det ville se ud som om "nyere" præster hurtigere stopper i første stilling.

6. Præster med korte karrierer – hvor kom de 1,4 år fra?

Tallet på 1,4 år bygger på en fejltolkning af et notat, som Folkekirken i tal har udarbejdet til biskoppernes præstemangelsudvalg i 2023. Notatet var ikke beregnet til offentliggørelse, da redegørelsen var af teknisk karakter og ikke sigtede mod at beregne gennemsnitlig ansættelsestid i præsters første embede.

Se herunder slide fra præsentationen af notatet. Bemærk, at de 1,48 år er et gennemsnit for ansættelsestid i alle stillinger for 94 præster med korte karrierer (karrierer 1-7 år), og altså medtager alle vikariater og midlertidige stillinger, og også medtager præster i stillinger, som de stadig besætter. Tallet har aldrig været beskrevet som relateret til ansættelsestid i første stilling.

MOBILITETSUNDERSØGELSE - KARRIEREMØNSTRE

Den nye præst:

- Karriere på max 7 år
- 40% starter i en midlertidig stilling det første år
- Sognepræster
- Jævn fordeling mellem urbanisering
- Jævn fordeling mellem tjenestebolig/ikke tjenestebolig
- Flertallet arbejder sammen med andre præstekolleger

Tabel 2: Fordeling af karrieretyper for præsterne med de korte karrierer

	Præst uden kolleger	Præst med kolleger	Den nye præst	Den fleksible præst	Den utraditionelle præst	Præster med korte karrierer
Andel af den samlede gruppe af præster	12% 29 præster	21% 49 præster	40% 94 præster	21% 50 præster	6% 13 præster	100% 235 præster
Gennemsnitlig tid i hver stilling	56 mdr.** 4,67 år	50,8 mdr.** 4,23 år	17,8 mdr.*** 1,48 år	51,1 mdr.*** 2,59 år	33,5 mdr.*** 2,79 år	34,4 mdr.* 2,87 år
Antal stillinger i gennemsnit	2,8	2,9*	2,3***	3,4*	3,8*	2,8*
Procent kvinder	52%	78%	63%	70%	54%	66%
Gennemsnit s-alder i år	47,9*	47,8**	40,6***	44,0**	45,2'	44,0*
Gennemsnitlig ledighedsperiode mellem PS og første stilling	14,0 mdr.	10,9 mdr.	9,8 mdr.	15,6 mdr.	5,5 mdr.'''	11,1 mdr.

FOLKEKIRKEN
UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER

Kilde: FUV

Figur 1: slide fra præsentation til biskoppernes præstemangelsudvalg 23. april 2023. Folkekirken i tal, FUV.